

Riktlinjer för fullgörande av kommunstyrelsens upp- siktsplikt

FÖRSLAG 2025-09-01

Beslutsdatum: ÅÅÅÅ-MM-DD
Giltighetstid: 2029-09-15
Dokumentansvarig: Ekonomichef

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Syfte	3
Omfattning	3
Lagbestämmelser och krav.....	3
Kommunstyrelsens uppsiktsplikt.....	4
Ansvar för kommunstyrelsens ledamöter.....	4
Uppsiktspliktens innehåll och avgränsning.....	4
Nämnder	5
Helägda och delägda bolag	5
Kommunalförbund	6
Samordningsförbund.....	6
Avtalssamverkan enligt 9 kap. 37 § kommunallagen.....	6
Rapportering till kommunfullmäktige.....	7
Förvaltning	7

Inledning

Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen ska kontrollera att kommunens verksamhet bedrivs och utvecklas i enlighet med lagar, förordningar och beslutade styrdokument samt att dessa efterlevs. Syftet med kommunstyrelsens uppsiktsplikt är därmed att säkerställa att Knivsta kommun fullgör sina uppdrag.

Syfte

Syftet med detta dokument är att klargöra vad kommunstyrelsens uppsiktsplikt innebär, vad den inriktas mot, vilken information som behövs och hur den praktiskt genomförs.

Omfattning

Styrdokumentet är styrande för kommunstyrelsen då den har det formella uppsiktspliktsansvaret över olika verksamheter. Riktlinjerna ger även grundläggande information till övriga nämnder, kommunala bolag, gemensamma nämnder, kommunal- och samordningsförbund om hur kommunstyrelsen arbetar för att hålla uppsikt över dem och om vilken information som behövs för kommunstyrelsens fullgörande av sin uppsiktsplikt.

De gemensamma nämnder, kommunalförbund samt hel- och delägda bolag vars verksamhet inte är av obetydlig omfattning och som kommunen på grund av andelsinnehav har ett bestämmande eller väsentligt inflytande över omfattas av uppsiktsplikten. Kommunstyrelsen har även uppsiktsplikt över avtalssamverkan med andra kommuner.

Lagbestämmelser och krav

Kommunstyrelsen har en lagstadgad uppsiktsplikt. Enligt 6 kap. 1 § kommunallagen ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders verksamhet.

Styrelsen ska även ha uppsikt över avtalssamverkan som sker enligt kommunallagen 9 kap. 37 § eller enligt annan lag eller författning. Styrelsen ska likaså ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i kommunallagen 10 kap. 2 – 6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Enligt kommunallagen 6 kap. 9 § har kommunstyrelsen en så kallad förstärkt uppsiktsplikt över kommunala bolag. Det innebär att kommunstyrelsen i årliga beslut, för varje kommunalt aktiebolag, ska pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte

är fallet, ska kommunstyrelsen lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt framgår av kommunfullmäktiges fastställda reglemente för kommunstyrelse och nämnder i Knivsta kommun. I reglementets första paragraf anges att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Ansvar för kommunstyrelsens ledamöter

Ansvar för uppsiktsplikten gäller hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten kan inte delegeras till någon enskild förtroendevald eller till förvaltningen. Om endast delar av kommunstyrelsen medverkar ska rapportering av väsentlig information ske till hela styrelsen vid sammanträde. Kommunstyrelsens ordförande ansvarar för att utrymme för sådan rapportering ges.

När det förekommer att samma personer har ledande funktioner i olika organ, alltså både är ledamöter i kommunstyrelse och nämnd (personunion), så fråntar detta inte kommunstyrelsen skyldighet att utöva uppsikt över nämnderna.

Uppsiktspliktens innehåll och avgränsning

Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen på ett systematiskt sätt ska följa utvecklingen inom nämnder och kommunala bolag, verksamheter med avtalssamverkan och i kommunal- eller samordningsförbund där kommunen är medlem. Genom att hålla uppsikt över verksamheterna kan kommunstyrelsen uppmärksamma svagheter, brister och felaktigheter.

Kommunstyrelsens ansvar för att utöva uppsikt över övriga kommunala verksamheter finns inskrivet i kommunstyrelsens reglemente. Uppsiktsplikten utövas genom systematiskt inhämtande av information under verksamhetsåret. Informationen är i huvudsak knuten till kommunens styrprocesser.

Som en del av uppsiktsplikten genomför kommunstyrelsen i kommunen även olika uppsiktsdialoger. Syftet med dialogerna är att komplettera information från ordinarie uppföljningssystem för att tillgodose kommunstyrelsens behov av ytterligare information, vilket ska stärka möjligheterna för kommunen att verka proaktivt.

Uppsiktsplikten innebär inte att kommunstyrelsen ska granska enskilda ärenden hos nämnder, bolag med flera. Detta gäller särskilt andra nämnders myndighetsutövning, tillämpning av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda. I dessa ärenden får inte kommunstyrelsen agera.

Uppsiktsplikten begränsas till rätten att begära information, göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt att, på förekommen anledning, ge kommunfullmäktige möjlighet att ingripa i egenskap av högsta beslutande organ.

Nämnder

Kommunstyrelsen ska utöva uppsikt över nämndernas beslut och kontinuerligt följa deras verksamhet. Kommunstyrelsens uppsikt över nämndernas verksamhet utövas genom att ta del av dokumentation om:

- budgetunderlag och verksamhetsplaner,
- delårs- och årsredovisningar samt ekonomiska uppföljningar,
- internkontrollplan och uppföljning av internkontrollplan,
- revisorernas olika granskningsrapporter och eventuella dialogmöten,
- tillsynsmyndigheters eventuella domar eller beslut,
- annan information av väsentlig karaktär,
- uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare och hur tillsynen av privata utförare har utförts (enligt av kommunfullmäktige antaget program för utförare).

Uppsiktsplikten fullföljs även genom att kommunstyrelsen ansvarar för samordningsträffar med nämndernas presidier och förvaltningschefer. Nämnderna ska i god tid, innan samordningsträffarna, få information om vilka frågor som kommunstyrelsen vill ha redovisat.

Helägda och delägda bolag

Kommunstyrelsen ska ha löpande uppsikt över den kommunala verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.

Utöver detta har kommunstyrelsen en så kallad förstärkt uppsiktsplikt över de kommunala aktiebolagen. Den förstärkta uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen i årliga beslut, för varje kommunalt aktiebolag, ska pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska kommunstyrelsen lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsens uppsikt över bolagens verksamhet utövas genom att ta del av dokumentation om:

- styrelseprotokoll,
- bokslut,
- intern kontroll,
- granskningar eller annan dokumentation,
- lekmannarevisorernas granskningsrapport för det avslutade räkenskapsåret.

Uppsiktsplikten fullföljs även genom att kommunstyrelsen ansvarar för regelbundna möten mellan kommunstyrelsen och bolagens ledning. Bolagen ska i god tid, innan mötena, få information om vilka frågor som kommunstyrelsen vill ha redovisat.

Kommunalförbund

Kommunstyrelsens uppsikt över kommunalförbundens verksamhet utövas genom att kommunstyrelsen tar del av dokumentation om:

- styrelseprotokoll,
- bokslut,
- intern kontroll,
- granskningar eller annan dokumentation.

I förbunden genomförs ägarsamråd tillsammans med de övriga ägarkommunerna enligt förbundsordningarna.

Samordningsförbund

Kommunstyrelsen ska ha löpande uppsikt över verksamhet som sker inom de samordningsförbund som kommunen är medlem inom. Trots kommunstyrelsen uppsiktsplikt ankommer det i första hand på respektive nämnd att se till att de avtal som ingåtts, inom deras respektive ansvarsområde fullgörs enligt lag och uppställda villkor i avtalet. Nämndens årsredovisning ska innehålla den information som kommunstyrelsen behöver för att kunna fullgöra sin uppsiktsplikt.

Avtalssamverkan enligt 9 kap. 37 § kommunallagen

Kommunstyrelsens ska ha löpande uppsikt över verksamhet som sker enligt kommunallagen 9 kap. 37 §. Genom avtalssamverkan kan en kommun överlåta utförandet av sina uppgifter till en annan kommun. Kommunstyrelsen ska årligen rapportera till kommunfullmäktige om avtalssamverkan, vilket sker i årsredovisningen.

Trots kommunstyrelsen uppsiktsplikt ankommer det i första hand på respektive nämnd att se till att de avtal som ingåtts, inom deras respektive ansvarsområde fullgörs enligt lag och uppställda villkor i avtalet. Nämndernas årsredovisning ska innehålla den information som kommunstyrelsen behöver för rapportering till kommunfullmäktige.

Rapportering till kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen redovisar fullgörandet av uppsiktsplikten i årsredovisningen. Utöver detta delges kommunfullmäktige kommunstyrelsens utvärdering av systemet för intern kontroll varje år. Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla kommunfullmäktige informerade om betydande avvikelser som framkommer inom ramen för uppsiktsplikten.

Förvaltning

Kommunstyrelsen ansvarar för att informera om och säkerställa att riktlinjerna följs. Aktualitetsprovning ska ske årligen.